

Wilde bijen in Nederland

Op 12 februari 2013, als laatste agendapunt op de Algemene Leden Vergadering van volkstuinvereniging 'De Pionier', gaf entomoloog Frans van Alebeek een zeer interessante presentatie over (solitaire) bijen en hommels. De heer Van Alebeek is zelf ook enthousiast volkstuinder in zijn woonplaats Lelystad.

[Klik hier voor link naar \(verwante\) presentatie](#)

Nuttige dieren

Bijen zijn van belang voor het bestuiven van gewassen. Grassen e.d. kunnen ook gebruik maken van bestuiving door de wind. Mensen kunnen handmatig bestuiving tot stand brengen. Ook andere insecten bestuiven gewassen, maar geen enkele andere wijze is zo effectief als bestuiving door bijen. Vooral voor fruit is dit van groot belang.

De meeste bijen steken niet!

Onderscheiden worden honingbijen, wilde bijen en hommels. Er zijn honderden soorten wilde bijen tegenover tientallen soorten van de bekendere honingbijen. Waar honingbijen een nest bouwen, en als volk meerdere jaren blijven leven, zijn veel wilde bijen solitair en leven ze maar kort, een seizoen of minder. Ze leven alleen om zich voort te planten. En verdedigen ook niet hun nest. De angel van de meeste soorten bijen kan ook niet door de menselijke huid heen dringen. Met name wilde bijen zijn van belang voor het bestuiven van fruit, omdat ze vroeger uitvliegen dan honingbijen.

Uit de afbeeldingen die werden getoond, blijkt hoe verschillend de soorten bijen zijn en hun levenswijze. Door een leek zijn de meeste bijen nauwelijks te onderscheiden van anderen insecten. Een kenmerk van bijen is dat zij hun larven voeden met stuifmeel. Ze verzamelen dit aan hun achterpoten of op hun buik. Er is veel informatie op internet te vinden, bijv.

<http://www.denederlandsebijen.nl/>

<http://www.bijenhelpdesk.nl/>

Bedreigingen voor de bijen

Zoals in de media ook wordt bericht, hebben de bijen ernstig te lijden onder een aantal bedreigingen, namelijk: ziekten, vergiften (gewasbeschermingsmiddelen, luchtvervuiling, enz.), geen nestgelegenheid en gebrek aan voeding.

Wat kunnen wij hobbytuinders doen?

1. *Nestgelegenheid*: op onze tuinen kunnen we nestgelegenheid bieden aan wilde bijen door bosjes bamboe, stengels of een stuk hout met gaatjes op een droge plek te zetten/hangen. De holtes moeten aan één kant open en de andere kant gesloten zijn, 6 tot 10 mm in doorsnede en 8 tot 15 cm diep. Wilde bijen maken hier graag gebruik van om hun eitjes in te leggen en het volgend seizoen komen hier nieuwe koninginnen uit. Intussen worden de bloemen bestoven doordat de wilde bij haar eitjes voorziet van voedsel voor het larfje en dan de holte in hout, stengel of zand afsluit. Een nestgelegenheid voor bijen wordt in de commerciële handel tegenwoordig ook wel een bijenhotel of bijenflat genoemd, maar is ook eenvoudig zelf te maken. Kijk bijvoorbeeld op:

[http://www.leerwiki.nl/Hoe maak ik een bijenflat](http://www.leerwiki.nl/Hoe_maak_ik_een_bijenflat) of <http://www.bijenhotels.nl/>

2. *Voedsel*: bijen hebben bloemen nodig om hun voedsel te vergaren. De soorten planten die zij nodig hebben vind je op <http://www.wildebijen.nl/insectenplanten.html>.

En algemene informatie op <http://www.wildebijen.nl/hulpvoorbijen.html>.

Een praktische tip: laat ook eens een plant (of meer) doorschieten en geniet hoeveel bijen en andere insecten hierop afkomen! Ook leuk om te experimenteren met zelf geteeld zaad!

3. *Wees zuinig met gewasbeschermingsmiddelen*: de heer Van Alebeek weet vanuit zijn beroep en studie dat deze gewasbeschermingsmiddelen, nooit zo onderscheidend zijn als de producent graag beweert. Er worden ook nuttige dieren mee bestreden, dieren die juist een bondgenoot van de tuinier zijn. Soms is het middel daardoor erger dan de kwaal.

Nog meer informatie is te vinden op <http://www.bijehulpdesk.nl/>

Verslag februari 2013, door mw. F. Wuijts